

Poročilo o natečaju ČKZ za kratko znanstvenofantastično zgodbo

Dvajsetega julija letos je minilo natanko petdeset let od prvega človekovega pristanka na Luni. Dogodek je bil eden od rezultatov večne hladnovojne tekme med Združenimi državami Amerike in Sovjetsko zvezo in odraz vere v neskončen tehnološki razvoj, ki bo kljub velikim delitvam odrešil človeštvo. Ta vera je bila tudi povod za številna znanstvenofantastična dela tistega časa, ki so zbužala domišljijo o svetovih onkraj in mogočih alternativah.

Petdeset let pozneje smo veliko manj optimistični. Spoznali smo, da nam je tehnologija resda lahko v oporo, vendar nikakor ni naša odrešiteljica: alternative bomo morali prej kot v svetovih tam zunaj iskati pri sebi. Vendar to še zdaleč ne pomeni, da je minil čas za znanstveno fantastiko; gre ne nazadnje za žanr, ki nam omogoča zamišljanje drugačnih in prihodnjih svetov – prav zmožnost zamišljanja neobstoječega pa je ena tistih sposobnosti, po katerih se ljudje razlikujemo od (preostalih) živali.

Zato smo se pri *Časopisu za kritiko znanosti, domišljijo in novo antropologijo* odločili, da sočasno z nastajanjem tematske številke ob 50-letnici prvega pristanka na Luni razpišemo literarni natečaj, ki naj bo skladno s tematiko natečaj za kratko znanstvenofantastično zgodbo. Tako smo 26. marca na spletni strani in družabnih omrežjih pozvali k sodelovanju:

Spoštovano predsedstvo vlade planeta Zemlje! Spoštovane delegatke kolonij zunaj Sončnega sistema! Kot veste, so prejšnjo jesen naši radarji na satelitu Evropa prejeli SNKI, torej »signal neznanega kozmičnega izvora«. Signal je več mesecev dekodirala skupina lingvistov, kriptologov, programerjev in kibernetikov iz cele galaksije. Onstran vsakršnega dvoma je, da je sporočilo napisala neznana, toda človeštvu podobna civilizacija. Moja dolžnost in čast je, da vam posredujem vsebino sporočila:

Petdeset let bo, odkar je človeštvo zakorakalo po Luni. Ob tej priložnosti pri reviji Časopis za kritiko znanosti razpisujemo natečaj za najboljšo kratko zgodbo iz žanra znanstvene fantastike. Besedilo naj obsega od 8000 do 30000 znakov s presledki. Zmagovalna zgodba bo objavljena v jesenski številki in honorirana, po presoji žirije pa bomo objavili tudi druge zgodbe, ki bodo po kakovosti izstopale. Zgodbe do 10. junija 2019 pošljite na spletni naslov ckzrevija@gmail.com. Poskrbite, da identiteta pisca ne bo razvidna v samem dokumentu besedila!

Spoštovano predsedstvo! Cenjene delegatke! Kot vidite, je vsebina sporočila zelo delikatna. Prosimo vas, da ga ne delite po družabnih omrežjih, še manj pa ga smete posredovati osebam, ki bi bile zainteresirane zanj. Razen če presodite, da bi to koristilo človeštvu. Kozmični pozdrav!

Do 10. junija 2019 smo na naslov revije prejeli 14 kratkih zgodb. Zgodbe so bile po vsebini, slogu in dolžini precej različne: od tematizacije postapokaliptičnega sveta in distopij prek genetike in robotike do vesoljskih potovanj; od intimnih impresij do izrazite povnanjenosti; od zelo kratkih zgodb do takšnih, ki so lovile zgornjo mejo predpisane dolžine.

Število prejetih zgodb potrjuje, da so forma kratke znanstvenofantastične zgodbe, druženje ljubiteljev žanra in razprave na temo v slovenskem kulturnem prostoru precej popularni, četudi je žanr, kot je poudaril eden od ocenjevalcev, pri večjih založnikih zapostavljen. Kljub temu pa se prihodnost znanstvenofantastične proze pri nas ne zdi tako črna, za kar so zaslužni predvsem ljubitelji: imamo specializirano revijo za kratko znanstvenofantastično prozo *Supernova*, natečaje in delavnice pisanja, ki jih pripravljajo poznavalci, kot so tisti, zbrani okoli *Na mejah nevidnega*, in kolektive, ki organizirajo konvencije z razpravami, kot je *Meteorita*. In prav iz navedenih pobud in projektov, usmerjenih v razvoj in oživitvev žanra, prihajajo trije člani komisije, ki so odločali o zmagovalni zgodbi in ki jih navajamo po abecednem vrstnem redu:

- *Bojan Ekselenski*, glavni in odgovorni urednik *Supernove*, revije za spekulativno fikcijo, predsednik Celjskega literarnega društva, ki od leta 2017 organizira vsakoletni Fanfest, slovenski festival fantazijske književnosti,
- *Simon Habjan*, soustanovni član festivala *Meteorita*, ki združuje ljubitelje fantastike, znanstvene fantastike in znanosti, filozof in novinar,
- *Alen Lovrič*, KUD Šmaug in član ekipe konvencije ljubiteljev fantazije in znanstvene fantastike *Na meji nevidnega*, organizator literarnih natečajev in delavnic kreativnega pisanja.

Po anonimizaciji, ki smo jo opravili pri ČKZ, so se člani komisije lotili dela, in sicer smo izbrali naslednji postopek ocenjevanja. Vsak član je neodvisno in brez informacij o delu preostalih dveh izbral tri zgodbe, ki jih je ocenil kot najboljše, ter jim pripisal pet, tri ali eno točko: pet točk za najboljšo, tri točke za drugo in eno točko za zgodbo, ki je bila po njegovem mnenju tretja najboljša. V primeru izenačenja bi vsak od članov komisije odločal ponovno, a tokrat le o izenačenih zgodbah.

To pa se ni zgodilo, saj so vsi trije ocenjevalci kot najboljšo ocenili zgodbo Majde Arhnauer Subašič *Ognjeni zublji v Podmoskovju*, ki je tako prejela 15 točk. Iz obrazložitve Bojana Ekselenskega:

Zgodba se odpre v središču dogajanja in se lepo bere. Osrednja ideja se ukvarja z etično spornim manipuliranjem s človeškimi geni in s tem zanikanjem naravnega razvoja človeštva. Podobne genetske manipulacije smo videli v distopiji *Krasni novi svet* Aldousa Huxleyja, a so tu dovolj dobro izvirno prezentirane. Stopnjevanje napetosti je v sozvočju z razvojem ideje in oboje je kakovostno pripeljano od začetka do konca. Znanstvenofantastični element je odlično integriran v poanto. Skozi ženino pripoved odpre moralne dileme etike v službi znanosti. Lepo pokaže na dejstvo, da mora etika postavljati meje znanosti, sicer izgubimo svojo človeško naravo.

Avtorici iskreno čestitamo!

**5. FESTIVAL ZNANOSTI
IN FANTASTIKE**

METEORITA 2020

GLOBINE

25.4.2020
JESENICE

**GLOBINE VESOLJA
GLOBINE ZEMLJE
GLOBINE ČLOVEKA
GLOBINE ZNANOSTI**